

იორა ვოლფანგ გოეთი

„სელოფნება“ 1999 წ.
№ 3-4

მოქალაქე გენერალი

არავალია ერთ მოქალაქეად

არავალი პირი:

როზე
იორგე
ვართაძე
თავადიშვილი
შეაკავი
მამასახლისი
გლეხები

შავოსვლა პირველი

შერტენის სახლის წინ

როზე. იორგე.

იორგე (გამოდის, უოცხით ხელში, კარებისკენ ჰიპონენება და იძაბის) გესმის, როზე, საყვარელო?

როზე (გამოჩნდება კარის ჰლურბლზე). მესმის, ჩემი იორგე, მაშ არ შესმის?

იორგე. მდელოზე გავალ და თხურელების სორობს გავთხრი.

როზე. ჲო, ეგრე ქენი.

იორგე. მერე ანეულზე გადავალ და ვნახავ როგორ გამოიყურება იქაურობა.

როზე. საქმეს რომ მორჩები ბოსტანში გადმოდი და საუზმეს დაგახვედრებ.

იორგე. მოვუსნედეთ ერთმანეთს გვერდით და პირი ჩავიგვემიელოთ.

როზე. ისეთ წვენს გავიკეთებ, შენ რომ გაგეხარდება.

იორგე. გინდა იმისთანა იყვეს, რომ მთელი ქვეყნისასაც სჯობდეს, შენ თუ გვერდით არ მეჯექი, რა გემოს ჩავატან.

როზე. მეც ეგრე არა ვარ?

იორგე. აბა, კარგად იყავ, როზე.

როზე. შენც კარგად მეტოლე, იორგე.

იორგე (როზე რამდენიმე საბიჯს გადადგამს. შეწერდება და უკან მოიხე-დავს. ერთმანეთს პატიოვან კოცნას უგზავნიან. იორგე უკან ბრუნდება). უური ჩიღდე, როზე! ხალხისაგან ხომ მართალ სიტყვას ვერ გაიგონებ?

როზე. გაგონებით კი გათვონებ, მაგრამ ათასში ერთხელ თუ. რაო, რაზედ ამბობ?

იორგე. იმაზედ, რომ აქაოდა, ცოლუმარს ერთმანეთი ისე როდილა უყ-ვართ, ვიდრე ქირწინებამდეო. მაში, არა ტყუიან? რამდენი ზანია, რაც მე და შენ ერთმანეთისა ვართ? დაიცა, დავითვალო!

როზე. თორმეტი კვირა.

იორგე. არა, მართლა? მეტედა, განა იორგეს ისევე არ უყვარს თავისი რისიკო, როგორც რისიკოს იორგე? აბა ჰა, კარგად იყა!

როზე. კარგად იყავ. მაინც რამდენჯერ გვითქვამს ეს სიტყვები ერთმანე-თისთვის. არა?

იორგე (მიღის). და კიდევ რამდენჯერ ვიტყვით!

როზე. თანც, სულ ერთმანეთის ძებნა-პოვნაში ვიქნებით მუდამ!

იორგე (შეწერდება). ნახე, რა პატია!

როზე. მე მალე მოვალ. მშვიდობით!

იორგე (მიღის). მშვიდობით!

როზე (კარებში). იორგე!

იორგე (ბრუნდება). რა იყო?

როზე. რალაც რო დაგავწერდა!

იორგე (თავისთავზე იყურება). რაი!

როზე (მოიჩენს). ერთიც ხო უნდა მაკოცო?

იორგე. როზე, ჩემი ყველავ!

როზე. იორგე, ძვირფასო! (ერთმანეთს კოცნიან).

შავოსვლა ვერე

იგინივე. თავალიშვილი.

თავალიშვილი. აი, ყოჩალ, შეიღლო ჩემნო! ბარაქალა! თქვენი შემცურე განა შეამჩნევს როგორ გარბის ღრო?

იორგე. ვრც ჩვენ ვამჩნევთ, ბატონო ჩემო.

როზე. (ეშაკურად). მალე ვეღარც თქვენ შეამჩნევთ.

თავალიშვილი. ეგ ვითომ რატომაო?

როზე. კარგით ერთი. აბა, ეგ რა დასამალია.. თანც ისეთი კარგი გოგო.

თავალიშვილი (ღოშილით). ვინა?

იორგე. ემ! როზე მართალს ამბობს. მართლაც ძან ვიკო!

როზე. და თქვენც ახალგაზრდა და ლამაზი ბატონიშვილი ბრძანდებით.

თავალიშვილი. და შენ, იორგე, ამას ამისთანა ლაპარაკს არ უშლი?

010. ახლა ილაპარაკოს რა უწინ კი, რაღა დაგიშალოთ და, თქვენს ეჭვიც მქონდა.

011. თავადიშვილი. და არც ტუშილად. როზე მე ყოველთვის მომწოდდა. როზე. ხუმრობო, ბატონი?

012. იორგე. მე კი მაშინ სულაც არ მესუმრებოდა.

როზე. მე ამას ხელში ფავდი შექლული.

013. იორგე. მე კი ამას.

014. თავადიშვილი. ახლა?

015. იორგე. ახლა რაღა აკი ჩემი ცოლია და ძაან კარგიც.

016. თავადიშვილი. ეჭვი არ მეპარება.

როზე (მრავალმნიშვნელოვნად). თქვენა?..

017. თავადიშვილი. რა შე?

018. იორგე (თვის დაკვრით). შეგვიძლია მოგილოცო?

019. თავადიშვილი. რა?

როზე (ქედოხრილი). ნუკი გაგეირისხდებით...

020. იორგე. თქვენც მალე გეყოლებათ გელით საყვარელი ქალი.

021. თავადიშვილი. მე კი არც ვიცოდი.

როზე. რამდენიმე დღის მერე მაგ უარზე აღარ იღებით.

022. იორგე. თანაც რა თავაზიან გოგოა.

023. თავადიშვილი. მაინც ვინა, გამაგებინეთ.

როზე. ფრონლაინ კაროლინე. ამას წინათ რომ თავის მოხუც დედასთან ერთად გეახლათ.

024. თავადიშვილი. აი, თურმე, რა არ გასვენებთ! ძაან ალღო კი გქონიათ!

025. იორგე. ვიცოდი, რომ ეს შეკითხვა მოსარიდებელი არ იქნებოდა.

როზე. კარგია, რომ თქვენც ქორწინდებით.

026. იორგე. სულ სხვა კაცად გადაიქცევით. აი, ნახეთ, თუ არა.

როზე. ახლა მე შინ ყოფნა ყველაფერს მირჩევნია.

027. იორგე. მე კი ისე მგონია, ამ სახლში დავიბადე-მეთქი.

როზე. მამაჩემი რომ გაშეობის კითხვას მოყვება და მთელი ქვეყნის ჭირ-ვარამს დარღად გაიხდის ხოლმე, ჩვენც გავინაბებით და ხელიხლჩაკი-დებული ხმამოულებლად ვსხედვარ და ვა-სმენთ.

028. იორგე. ზოგჯერ კი ე ბერიკაცი ატენავს ვაკლახს, არიქათ, კველაფერი ყირაზე დაღვაო, და მაშინ ჩვენც უფრო მაგრად მივეკრობით ხოლმე ერთმანეთს და ვხარიბო, რომ მშვიდობიანად და მყურღოდა ვართ მოყუჩებული.

029. თავადიშვილი. მაგაზე კარგი რაღა იქნება.

როზე. და მოჰყვება თუ არა თავშიცემას, ვაიმე, როგორ გადავარჩინო ფრანგი ხალხი ამოღენა ვალების გადახდასო, იორგეს წავჩირჩიულებ ხოლმე, აი, ხომ ხედავ, მე და შენ ვალებში არ უნდა ვაყოოთ კისერი-მეთქი.

030. და მერე რომ მთლად გაცეცლდება ზოლმე, იქაურებს თურმე ქონებასაც ართმევენ და მამულ-დედულსაცო, მე და როზე ვთათბირობთ, როგორ აჯობებს იმ ჩვენი კარ-მიდამოს გადაცეთება, რომლის ყიდვასაც ლატარიაში მოგებული უსულით ვაირიებთ.

031. თავადიშვილი. მართლაც ჰქვიანი ყმაწვილები ზართ.

როზე. და ბედნიერებიც.

032. თავადიშვილი. მსიამოვნებს, მაგას რომ ამბობთ.

033. იორგე. მალე თქვენს თავშეც გამოსცდით მაგას.

როზე. აი, მაშინ კი იქნება მოლხენა სასახლეში!

034. იორგე. როგორც მაშინ, განსვენებული ქალბატონი დედათქვენი რომ ცოცხალი ბრძანდებოდა.

როგორ. აკი ყველა მასთან მორბოდა რჩევა-დარიგებისათვის, ვისაც კი რა-
ამე სენი შეპრინა.

იორგე. ან რა სკოლას უკენები უკეთებია ჩვენთვის, თუ ვინმე კოპებს და
ვასხამდა ხოლმე.

როგორ. ან დამწურისა რა მაღამოები იცოდა!

თავადიშვილი. ცოლის შერთვა თუ დაუპიროვ, ვეცდები შისნაირი ქალი
მოვძებნო.

იორგე. აკი მოგიძენიათ და ევ არის!

როგორ. მეც აკრე მცონია. წუ გავიწყრებით, ბატონი, ასე რომ გავითა-
შამდით.

იორგე. არადა, სული გველევა მოლოდინში...

როგორ. როდის გიზილავთ ჩვენსაეთ გაბეღნიერებულს?

იორგე. ოღონდ, ნულარ გააჯანჯლებთ კი.

როგორ. ტყუილ-უბრალოდ ნულარ ჰქარგავთ დროს.

იორგე. თორემ ხომ ზედავთ, ჩვენც კი გაგისწარით.

თავადიშვილი. ვახოთ.

იორგე. რა უშავს, თუ ჩვენი ბიჭუნა ცოტა უფროსი იქნება თქვენსაზე?
უკით დაიჭრის თვალს ჭაბუკ იუნკერზე.

როგორ. კარგი იქნება თუ ერთად ითამაშებენ. ხომ არ დაუშელით?

თავადიშვილი. ჯერ განჩდენ მაინც... რა თქმა უნდა, ჩემი შეიღებიც
თქვენს ბავშვებთან ერთად უნდა გაიზარდონ, როგორც მე ვაზრდებოდი თქვენ-
თან ერთად.

როგორ. რაზ გავიზარები!

იორგე. ასე მცონია, თვალწინ მიღვანან-მეთქი.

გამოსვლა გასახა

იგინივე. შერტენი ფანჯარასთან.

ვერტენი. როზე! როზე! რა პქენი საუზმისა!

როგორ. ახლავე! ახლავე!

ვერტენი. ელოდე ისევ (ხურავს ფანჯარას).

როგორ. ახლავე მანდ გავჩნდები!

იორგე. მიღი, როზე, მიღი, გვნცვა!

როგორ. ვაიმე, რა დღეს დამაყრის.

თავადიშვილი. სულ იმ კოცნის ბრალი კია, ზედ რომ წამოგასწარით.

შეც სულ გადამავიწყდა, რომ სანადლიროდა ვარ გამოსული.

იორგე. ბრალი სულ თქვენი ბათრიანობისა უფროა, მოწყალე ბატონი.

როგორ. რასაკვირველია. მე ხომ მაგან გადამავიწყა მამაჩემი.

იორგე. მეც აღარაფერი მასხოვს — აღარც მღვლო, აღარც ანეული, აღ-
არც ბოსტანი.

თავადიშვილი. პოდა, რაკი აგრეა, ყველამ ჩვენს გზას მივხედოთ.

(ერთშეანეთს თავს უკრავენ და სხეადასხეა შხარეს გადიან. როზე შინ შედის).

მერთები. წადი, პო!

როზე. საღილად რამე გემრიელს მოგიმზადებ, მაგრამ ჯერ არ გეტევებული
რას.

მერთები. აბა, შენ იცი.

როზე. რა იყო, რა სულ მებუზღუნები.

მერთები. არა, რას გერჩი.

როზე. გაშ, კარგად დარჩით!

მერთები. გააწიფ-მეტქი აქედან! მეც წავალ, ცოტას გავივლ-გამოვივლი.

გამოსვლა მასში

მერტენი მარტო, ზის და სკამს.

კიდევ კარგი, წავიდა. გუშინ შნახა შემხვდა და მითხრა: გამოგივლით, ბა-
ვშვები რომ მინდვრად იქნებიან გასულებით და დამპირდა ბევრ ახალ ამბავს
შეგატყობინებთო. — დიდი შერეკილი ვინმე კია ეს შნახის! ყველაფერი იცის! —
— ამ ჩვენს იორგეს მაინც გვუძოლეს როგორმე! ის კი დაქაღნებულია, ერთხელ
კიდევ რომ ვნახო ჩვენსაო, ძვლებს არ შევარჩენ მთელსაო, და იზამს კა-
ლეც — კაი ბიჭი კია ეს ჩვენი თორგვე. იორგე კი არა, ნაძღვილი იორღაა!
შაშ! — ეს რა ხმა ისმის (მიღის კართან). ბიჭოს! შნახის! — აკი გამომეცადა
კიდევ!

გამოსვლა მასში

მერტენი. შნახის.

შნახის (კარებში შემოყოფს თავს). მარტო ხართ, ძია მერტენ?

მერთები. ზინ შემობრძანდით, გეთაყვა!

შნახის (ცალ უკან შეღრბლის გაღმოადგაშ). იორგე წასულია, დავინახე.
როზეც თან გაჰყავ?

მერთები. პო, ნათლიმაშ შნახს, როგორც ყოველთვის.

შნახის. პოდა, მე აქა ვარ.

მერთები. მეტისმეტად კი ფრთხილობთ.

შნახის. სიფრთხილეს თავი არ სტკივაო, ხომ გაგივონიათ.

მერთები. საიდან მობრძანებულხართ?

შნახის. კმ! კმ!

მერთები. მოელი რვა დღეა, აღარ გამოჩენილხართ.

შნახის. პო, აგრე იქნება.

მერთები. საღმე შორ ადგილებში თუ იყავით შავანთა და შავანთა სამ-
კურნალოდ!

შნახის. ძია მარტინ!.. მე ხომ ჯერ მკურნალობას ვსწავლობდი და მეტი
არაფერი.

მერთები. ვსწავლობდიო?.. თქვენ თუ კიდევ სწავლა გაქლიათ და...

შნახის. სწავლა სიბერემდეო, მოგეხსენებათ.

მერთები. დიდი თავმდაბალი ვინმე ხართ.

შნახის. როგორც ყველა დიდი ადამიანი.

მერთები. სიღილეზე თუ მიღდა საქმე, ტანით ჩემშე პატარაც კი ხართ.

შნახის. ძია მარტინ, მაგაზე ხომ არ არის საქმე? მთავარი აი აქ არის!
აქ! (შუბლზე იკავენებს თოთხ.)

მერთები. გასაგებია.

შეასი. ეძებენ ჭკვიან ხალხს ყველა ქვეყანაში, ეცნობდან მათ და ფე-
ნებენ კიდეც.

მერთენი. პო, ამბობენ.

შეასი. პოდა, ჩემი ამბავი რომ მისელიათ... რაღაც ფაჩაფუნი მეს-
ვის!

მერთენი. არავინ არის-მეტეი, აյა გითხარით!

შეასი. ჩემი ამბავი რაინის გაღმაც კი გასულა...

მერთენი. შორს კია.

შეასი. და აგრე მთელი ნახევარი წელიწადია რაღას არ ცდილობენ...

მერთენი. ამიშაქრე რაღა, შე კა კაცო!

შეასი. როგორმც ჩამაბან თავისუფლებისა და თანასწორობის საქმეში.

მერთენი. კარგი რა!

შეასი. პრიზშიც კი შეჯტყვიათ ჩემი ჭკვის ამბავი...

მერთენი. რას ამბობ, კაცო!

შეასი. ჩემი მართვათიანობა...

მერთენი. რას არ გაიგონებ კაცი!

შეასი. მაში ბატონშია იყობინელებმა მთელი ნახევარი წელი ისე მიტ-
რიალეს, როგორც კატა უვლის ხოლმე გარშემო ცხელ ფაფას...

მერთენი. აი, საკიორველება თუ გინდათ, ევ არის!

შეასი. ... ვიდრო ამ რვა ღლის წინ ქალაქში არ გამომიძახეს.

მერთენი. ვიღაც უცხოელის მოსარჩევად, ფეხი რომ პქონდაო მოტეხი-
ლი, ასე მითხარით.

შეასი. ასე მითხრეს მე.

მერთენი. ჩვენ კი გვიკვირდა...

შეასი. მეც.

მერთენი. ნუთუ ქალაქში დასტაქრები აკლდათო.

შეასი. ასე იყო თუ ისე, მეც გაქვირვებული გახლდით — და გავემგზავ-
რე.

მერთენი. კათ გიქნიათ.

შეასი. მივაგენი ჰაციენტის.

მერთენი. პოო?

შეასი. შევხსენი უეხშე არტახები...

მერთენი. და...

შეასი. ისეთივე საღ-საღამათი არ შემრჩა ზელში, როგორიც ჩემი?

მერთენი. რაო?

შეასი. გავშტერდი კაცი!

მერთენი. წარმომიდგენია!

შეასი. ის ვაებატონი კი იცინის...

მერთენი. მა რას იზამდა...

შეასი. და ყელზე ჩამომეკიდა.

მერთენი. არა მართლა?

შეასი. „მოქალაქე შნაპს“ — მომბაზის აღტაცებული.

მერთენი. მოქალაქე შნაპს? მოღი და წუ გაკვირდები.

შეასი. უძვირფასესო ძმაოლ!

მერთენი. ვითომ რაიონ, რა მინდაო?

შეასი. მერე ყველაუერში გამომიტყდა.

მერთენი. რაო, რა მჭირსო?

შეასი. იყობინელთა კლუბის წარმოგზავნილი ვარო.

მერთენი. როგორ გამოიყურებოდა?

შენაპასი. როგორც ყველა სხვანი.

მერთენი. ხომ არ შეგეშინდათ მისი?

შენაპასი. მე შემეშინდა?

მერთენი. და ესაუბრებოდით, როგორც თანასწორს?

შენაპასი. მაშ არა და!.. აკი ყველანი თანასწორნი ვართ!

მერთენი. ეგ ცარიელი სიტყვებია!

შენაპასი. მაშ, ყველაფერს დაწვრილებით გიამბობთ.

მერთენი. მაშ, მაშ!

შენაპასი. მე მან თავიანთ საზოგადოებაში მიმიღო.

მერთენი. ეგ როგორდა მოწედა?

შენაპასი. ღიღი ზარ-ზეიმით.

მერთენი. ნეტავი მაცოდინა.

შენაპასი. თავადევე შეგიძლიათ ნახოთ.

მერთენი. როგორ?

შენაპასი. აი, შექედეთ: ამ სადალაქო ჩანთაში თან დამაქვეს მთელი საილუ-
მლოებანი.

მერთენი. მართლა, კაცო?

შენაპასი. უყურეთ!

მერთენი. აბა, აბა?

შენაპასი. ნუ ჩქარობთ, ყველაფერს წესით და რიგით მივყვეთ.

მერთენი. ჰოდა, მაჩვენეთ, რაღა!

შენაპასი. (პაუზის შემდეგ). უპირველეს ყოვლისა, ერთხელ კიდევ გადა-
ეხვია.

მერთენი. თავაზიანი ბატონი ყოფილა!

შენაპასი. მეც რა ჩიტი მნახა!

მერთენი. ბიჭის!

შენაპასი. მერე ამოიღო... (ჩანთიდან იღებს წითელ ჩაჩს.)

მერთენი. წითელი ქუდი? მერედა, თქვენ ხომ უცოლო ზართ?

შენაპასი. ეგ არაიერს ნიშნავს... ეს ქუდი თავისუფლების მაუწყებელი ქუ-
დი გახლავთ.

მერთენი. მაჩვენეთ ერთი!

შენაპასი. და დამახურა თავზე. (ისურავს ჩაჩს.)

მერთენი. ახლა კი მართლაც მასხარასავით გამოიყურებით.

შენაპასი. მერე სერთუკი. (ჩანთიდან ეროვნულ უნიფორმას დაითრევს.)

მერთენი. ლაბაზი მორთულობა კია.

შენაპასი. ხელი შემომაშევლეთ, ძია მარტინ, თორემ ცოტა მიჭირს.

მერთენი (ერთ ვაი-ვაგლაბში არიან მუნდირის ჩასაცმლად) ეს ჭაპან-
წყვეტალა გვაქლდა! აბა პე, ცოტაც, ცოტაცა და...

შენაპასი. ეს თავისუფლების მუნდირია.

მერთენი. მე ჩემი ზალვათი გლეხური ქურთუკი მაგას ბევრად მირ-
ჩევნია.

შენაპასი. აბა, ახლა აქეთ მოიხედეთ! ამ ხმალზე რაღას იტყვით?

მერთენი. რა უჭირს.

შენაპასი. ესეც კოკარლა.

მერთენი. ეროვნულია?

შენაპასი. მაშა! (ამაგრებს საშუალება ქუდზე.)

მერთენი. მაგ ძველ ქუდს კი არ უხდება.

შენაპასი. თქვენ კი არ გინდათ ასეთი გქონდეთ?

მერთენი. ვიუაქრებ მაგაზე.

შედეგი. იმ უცნობმა რომ გამომაწყო...

მერთები. საკუთარი ზელით?

შედეგი. მაში ახლა ჩენ უველანი ერთმანეთის მსახურები ვარო.

მერთები. რაღა გვიშავს.

შედეგი. ასე მითხრა...

მერთები. მერე მაგით რაო?

შედეგი. აქ მე ბერი თქვენებური მოვკრიბე ჯარისთვისო...

მერთები. მაშ, მართლა მართალი ყოფილა.

შედეგი. ... მარტო ისეთი კი ვერავინ ვნახა, თქვენზე მეტად რომ ვენდო.

მერთები. ნამეტანი შეუქიმნათ.

შედეგი. ... აბა, თქვენ იყით, როგორ გამიშართლებთ იმედებსო.

მერთები. მაინც როგორო?

შედეგი. მიღით თქვენს მეგობრებთან და გააცანით ჩენი განზრახულობანი!

მერთები. მაინც რომლებიო?

შედეგი. ახლავე!.. და როცა მოგიგროვდებათ ათასამდე პატიოსანი...

მერთები. ათასამდე პატიოსანი? უდ კი მეტისმეტი მოუნდომებია!

შედეგი. კეთილგონიერი და გულადი ვაჟყაციო...

მერთები. მერეო?

შედეგი. დაიწყეთ თქვენს სოფელში რევოლუციაო.

მერთები. ჩენის სოფელში? აქა, ჩენთან?

შედეგი. მაშა, კაცო!

მერთები. ღმერთმა დაგვიუციონს!

შედეგი. ერიპა! მა საღ გინდათ?

მერთები. მე რა ვიცი. უველგან, სადაც გონდა — იქ, ოღონდ აქ არა!

შედეგი. ყური მიგდეთ, ახლა იქნება, რაც იქნება.

მერთები. მაგაზე მეტი რაღა უნდა იყოს?

შედეგი. დაიწყეთ რევოლუციაო, ასე მითხრა.

მერთები. ღმერთმა ნუ ქნას!

შედეგი. მომინიჭებია თქვენთვის კულანაირი უფლებამოსილება და და-
მინიშნისართ...

მერთები. რათაო?

შედეგი. რათაო და, მოქალაქე გენერლათაო.

მერთები. გენერლათაო?.. ბატონი შნაპს, ქერ შნაპს! როგორა უდერს,
ჟა? რაღა ეგ და რაღა ოსტ-ინდოეთის გენერალ-გუბერნატორობა.

შედეგი. აბა, დაუწყინათლეთ! ახლა ჟუმრობის დრო არ გახდავთ.

მერთები. აგრე ჩანს.

შედეგი. წარჩინების ნიშნად კი გევნებათ აი ეს ულვაშები...

მერთები. ულვაშები?

შედეგი. რომლებიც უნდა ატაროს კუველა მოქალაქე გენერალმაო.

მერთები. არა მართლა?

შედეგი (იმაგრებს ულვაშებს). აი, ახლა კი შესაფერისად გამოიყურე-
ბითო...

მერთები. ჰეშმარიტად!

შედეგი. ავტორიტეტულადაო...

მერთები. გადაირევი კაცი!

შედეგი. ჩაუდებით რა სათვეში თავისუფლად მოაზროვნე ადამიანებს,
სასწაულებს მოახდენოთ.

მერთები. ოღონდაც რომ ეგრე იქნება, ბატონი გენერალო.

შეაპი. ბატონი გვერალოს თქმა არ შეიძლება. უნდა თქვათ ჩემი გვერალო, ან მოქალაქე გვერალო-თქო! აღარავინ აღარ უნდა იყოს ბატონი მერთენი. ჩემო გვერალო!

შეაპი. რა გვებავთ, მოქალაქევ?

მერთენი. კი მაგრამ, მე რომ ერთი უბრალო გლეხი ვარ?

შეაპი. ჩვენ ყველანი მოქალაქები ვართ.

მერთენი. ის მათც მითხარით, რა იქნება ყოველივე ამის ბოლო?

შეაპი. დაუუძნება ჩვენი პრინციპებისა, როგორც ახლა ამბობენ.

მერთენი. სულ ეგ არის?

შეაპი. დიაბ.

მერთენი. მე კი შევონა ბოლოს ყველანი ერთმანეთს დაევრევით და თავ-პირს დავალეწავთ-მეთქი.

შეაპი. პოდა, ჯერ მოისმინეთ.

მერთენი. აბა, კიდევ რა!

შეაპი. განზრანულობანი, რომლებიც მე უნდა გავაურცელო...

მერთენი. ჰო, მართლა, სულ გადამავიწყდა ეგენი.

შეაპი. მისმინეთ-მეთქი!

მერთენი (ოთხში ბოლოის ცემით გართული შემთხვევით ფანჯარაში გაიხედავს). ვაიძე!

შეაპი. რა იყო?

მერთენი. ბატონი გვერალო! ჩემო გვერალო!.. აგერ, მთაშე იორგე ნამოდის.

შეაპი. დასწეველოს ღმერთმა!

მერთენი. ბატონი... ჩემო გვერალო! ზელში დიდი კომბალი უჭირავს.

შეაპი (ფანჯარასთან მიიჭრება). გავიჭედე და ეგ არის.

მერთენი. მეც აგრე შევინა.

შეაპი. ვაი თუ...

მერთენი. ეგ არის და!

შეაპი. იორგეზე ამბობთ?

მერთენი. არა, კომბალზე.

შეაპი. იმაზე უარესი რაღა უნდა იყოს, როცა გიმუხთლებენ.

მერთენი. მეც მანდა ვარ.

შეაპი. კარგი საქმე ჩაიშლება, თუ ჩვენი განზრახვა ვადაზე აღრე გამჟღავნდა.

მერთენი. რაღა თქმა უნდა!

შეაპი. დამმალეთ საღმე.

მერთენი. სხვენზე აძვერით.

შეაპი. ჰო! ჰო!

მერთენი. თივაში შერგეთ თავი!

შეაპი. აბა, რას ვიზამ!

მერთენი. მალე. ბატონი გვერალო. მტერი კარზე მოგდეომიათ.

შეაპი. არია, ჩანთა მომაწოდეთ! (ჩანთას სტაცებს ზელს.)

მერთენი. გასწით! გასწით!

შეაპი (ადის კიბეზე). ოღონდ არ გამამხილოთ.

მერთენი. არა, არა.

შეაპი. არ გეგონოთ შემშინებოდეს.

მერთენი. როგორ გვეკალრებათ!

შეაპი. ამას მხოლოდ კეთილგონიერება მკარნახობს.

მერთენი. ყოჩად! დაუჩქარეთ-მეთქი!

შეაპი (სხვენიდან). მხოლოდ კეთილგონიერების გამო!

შერტენი. იორგე კომილით ზელში.

იორგე. რა იქნა ის არამშაბა?

შერტენი. ვინ?

იორგე. მართალია, მამა?

შერტენი. რა?

იორგე. როზემ მითხრა, შინიდან რომ მოვდიოდი, თვალი მოვკარ როგორ მიიპარებოდა ჩევნი სახლისექნ შენაძისა თუ რაღაცაო.

შერტენი. მართალია, შემოიარა, მაგრამ მე მაშინვე გარეთ გავუძახე.

იორგე. კარგი ვიქნიათ, თორემ აქ თუ მოვასწარი, ზელ-ფეხს შემოვაძტვრევ.

შერტენი. ტყვეილად ცხარობ აგრე.

იორგე. როგორ თუ ტყვეილად? იმის მერე, რაც აქ გამოატყვრინა?

შერტენი. მაგ ამბავმა უკვე ჭირი მოგვიამა.

იორგე. მერე რატომ აღარ ისვენებს? ახლაც, როცა როზე ჩემი ცოლია... შერტენი. რას ამბობ, კაცო?

იორგე. წავა, წამოვა, და მიადგება ისევ... არ გვეშვება.

შერტენი. როგორ თუ მიადგება?

იორგე. აა, ამას წინათაც შეცვედრია როზესა და უთქვაშს: „საღამო მშვიდობისა, როზე კველას უწინდელივით რჩება თვალი შენზე ერთ ოფიცირს, აქეთ რო ჩამოუვლია, უკითხინარ კიდევცაო“.

შერტენი. შეიძლება ეგრეც იყო.

იორგე. მერედა, მაგას ვინ ეკითხება, ბალი ათი შაურიაო. არა, სულ ტყუილებსა სჩმახავს.

შერტენი. ალბათ.

იორგე. ერთი უცხო კაცი, სასახლეში რომ სტუმრად ჰყავდათ, სულ თქვენს ქებაში იყოვო. იქნებ ქალაქში სწვეოდით, დიდად ნასიამოვნები დაგრჩებათ. გრძელ ქუჩაზედა სდგას, ექვსასოცდათექვსმეტ ნომერშით.

შერტენი. ეგ კი ძაან მაჭანქლობა უკისრია.

იორგე. ეგ რიღას მკისრებული არ არის.

შერტენი. მჯერა.

იორგე. როზე სულ მკაბე-მეკანე პასუხებით ისტუმრებს, ეგ ეშმაკის ყრძი კი სულ იბოლმება. ვინ იცის, ახლაც რაიმე ერრაგობა უდებს გულში.

შერტენი. არც ეგეთი შეკუთრია. ალბათ ხუმრობს და შეტი არაფერი.

იორგე. ძაან ზუმრობა კი სცოდნია! ერთი ზელში მომაგდებინა საღმე და...

შერტენი. ნუ გაგიდები! მაგაზე ჯარიმაა.

იორგე. სიამოვნებით გადავიხდი. მაგის გულისთვის არის, ახლა რომ როზეს დავშორდი. ვინ იცის ახლაც იმას ეტორლიალება! აბა, წავედი, გავი-ქეცი! (სასწრაულ გადის.)

შავოსვლა ვერვა

შერტენი. შერე შენაძი.

შერტენი. მაღლობა ღმერთს, ერრაფერს მიზვდა! ატყდებოდა დაკა-დაკა! (ფანჯარასთან.) რას გარბის! უკვე მთასთან მისულა. ახლა კი შეუძლია ჩემს გენერალს ხანგრილან თავის გამოყოფა. განა არ არის გასაკვირი, რომ ახლა

ეფუძლად უმაქინისი ხალხი ექცევა სათავეში? კველა გაზირი აშაჩე წერს. არ, ეს ჯერიც, სხვენჯე რომ გატრუნულა, აკი არაუკრძი ღმერთს არ უქნია, და საც უშიშნებს! არადა, ვაი იცის, რა მოხდეს! ძან ვლახა ღრო კი დაგვიდგა; კულტურული გაგიგი კაცს, ვის რა უნდა. კოველ შემთხვევაში, ცოტას თავს მოვუქონავ. იქნებ საღმებამომაღყებს... ჩიმო გენერალო!

შეაპასი (სხვენის კრიჭასთან მოშდვარი, თან ძროს თვის ცეცხა). წავიდა? მერტენი. უაუუ.

შეაპასი (მთელ ტანზე აღვა აყრია). მოვდივარ.

მერტენი. აგრე რამ დაგავლახავათ, გენერალ შეაპას.

შეაპასი (კიბის სახუებურზე დგას და თვის იბერტიკავს ტანისაშოსიდან). ასეა ბრძოლის ველზეც, ყოველთვის კოპტიად ვერ გამოიხვალ.

მერტენი. ჩამოღით მაინც.

შეაპასი. მართლა წასულა?

მერტენი. უკვე ცხრა მთას იქით იქნება. თქვენზე თქვა, ვინ იცის როზეს-თან წავიდალ და, იცოცხლე, მოძრავა.

შეაპასი (ჩაშოლის). ძალიან კარგი. აბა, ახლა ეგ შემოსასვლელი კარი ჩარჩაშეოთ.

მერტენი. ეგ ხომ უფრო ეჭვში ჩააგდებს ფეხას?

შეაპასი. კვირჩევნია ეჭვის თვალით ვეიფურონ, ვიღრე ჩავვავლონ. ჩაპ-ატერ-მეოქი, ძია მარტინ, და კველაფერის უცბად ჩაგირაკლავთ ბოლომდე.

მერტენი (გაემართება კარისკენ). კაი, ბატონო.

შეაპასი. თუ დააკაცენეს, დავტაცებ ზელს ჩანთასა და უქანა კარიღან გავ-ვარდები. თქვენი თავისა კი თქვენ იცით.

გამოსვლა გამოსკრინი

შეაპასი. შერე შერტენი.

შეაპასი. კარგი იქნებოდა ცოტა რამ წასახემსებელი დამეცინცლა მისთვის ამ დილაადრიან. როგორ არ რცხვენია! შეძლებული კაცია და ასე კი ძანწობს! (ფეხაკრეულ გაუვლ-გამოუვლის განჯინას.) რა თქმა უნდა, როგორც ყოველთვის, კველაფერი დაკეტილია და გახალებები როზესა აქვს წალებული... თანაც ეითომ რა დაშავდება, რომ ზელი მოეცილო როითოდე ტალერიც პატრიოტული კონტრიბუტორია. (ისევ განჯინასთან.) კარებებს მთლად ჭრიალი გაუდით, კლი-ტევმიც დაუზუთავია კველაფერი გავრანებულია. მე კა კუჭი მეწვას, ჯიბშიც არაური მიჰყავის... შეაპას! მოქალაქე გენერალო! მიხედე საქმეს! გვაჩვენე ერთი, რის მაქნისი ზარ!

მერტენი (მრუნველა). ყველაფერი გადავყტე. აბა, მოქლედ მოსპერ.

შეაპასი. როგორც მოვეიძერნდება.

მერტენი. ვაითუ ბავშვები მაღლ დაბრუნდნენ.

შეაპასი. ეგ არის და! ეგვინი რომ ერთად შეიყრებიან, ვიღას ახსოვს შეად-ლა თუ საღამო ზარი.

მერტენი. დიდ საურთხეში იგდებთ თავს.

შეაპასი. მაშ მისმინეთ.

მერტენი. მაშ დაწყეტ და მიპყეთ.

შეაპასი (პაუზის შემდეგ). და მაინც, რო დავუიჭრდები ხოლმე...

მერტენი. კიდევ ეჭვების აჭმეუინებ თავსა, კაცო?

შეაპასი. იქვენ მე ჭეშმარიტად ჭკვიან კაცად მიმართობართ, რაც მართალია მართალია.

- შერტენი.** დიდი მაღლობელი ვარ!
- შეაპსი.** თუმცა განათლება კი გაკლიათ.
- შერტენი.** რა ჭრა, რაცა ვარ, ეგა ვარ.
- შეაპსი (შედილერად).** კარგი, მაგრამ, გაუნათლებელ მოკვდავთ, რომელიც თაც საერთოდ მდაბილებად უშმობენ...
- შერტენი.** ვითომ?
- შეაპსი.** უშვილესია უკელავერი მაგალითებით განუმარტო, შედარებებით.
- შერტენი.** ჰოლა, ბარებ მოჰყეთ.
- შეაპსი.** აი, მაგალითად... (ბეჯითად სცენს ბოლთას ოთახში და მერტენს უცად ზედ მიადგება.)
- შერტენი.** დიდი როყიო მაგალითია.
- შეაპსი.** ბოლიში, მაგრამ მე რევოლუციურ გუნებაზედა ვარ.
- შერტენი.** მე კი ეს ვერაფრად მეჭაშნიკება.
- შეაპსი.** მაგალითად... (ჯიქურ მიიწევს შერტენისკენ.)
- შერტენი.** გამანებელ-მეთქა, კაცო, თავი!
- შეაპსი.** მაგალითად, ჩვენ გავერთიანდით.
- შერტენი.** ვინ ჩვენ?
- შეაპსი.** მე და თქვენ. და კიდევ ცხრაას ოთხმოცდაცხრამეტი...
- შერტენი.** პატიოსანი ადამიანი?
- შეაპსი.** ესეც თქვენი ათასი კაცი.
- შერტენი.** ნაღდია.
- შეაპსი.** გავწევთ თავადის კარმილამოსკენ თოვებითა და დამბაჩებით შე-იარაღებულნი.
- შერტენი.** მერედა, ვინ მოგვაშავებს თოვებსა და დამბაჩებს?
- შეაპსი.** უკელავერს ვიშოვნით. ვერ ზედავთ, რომ ზმალი პაკე მაქვე? (შერტენ განშე გამდავს.)
- შერტენი.** ნელა, ნელა!
- შეაპსი.** მივადგებით თავადის კარმილამოს და გამოვიხმობთ თავადს. მე-რე კი შევდივართ, აი, ასე. (უწვენებს როგორ შევლენ.)
- შერტენი** (ხელს გაითავისულებდნ). მომისმინეთ, უნდა მოგახსენოთ, რომ თქვენთან ერთად წამომსკლელი არა ვარ. ჩვენ ჩვენს თავად-აზნაურებს დიახაც რომ ბევრ რასმე უკმაღლით.
- შეაპსი.** სისულელეა! მაღლიერება ისეთი რამ არის, რასაც ამას იქით უნდა გამოეხოვოთ.
- შერტენი.** ესე ივი, როგორ?
- შეაპსი.** ძალიან უბრალოდ. გამოეთხოვთ, მორჩა და გათავდა. აი, ნაბავთ, უმაღლებაზე მარჯვე რამ აქეცევნად არაურია.
- შერტენი.** მაგას რა მომატიქრებდა.
- შეაპსი.** სინჯვთ და ნახავთ. ნუ გვშინიათ, ეს ზომ მართლა არ ზღვება.
- შერტენი.** აა, ჰო, ეს ხომ მაგალითია.
- შეაპსი (ისევ განშე ექანება),** აგრე, შევდივართ კიდეც... არა, იცით რა?
- შერტენი.** რა?
- შეაპსი.** ასე აჯობებს: თქვენ ვითომ თავადი ზართ. (ახლა შეორე მხარეს გადაყავს.) აი, აქ დადექით.
- შერტენი.** ა, ბატონო.
- შეაპსი.** მე შემოვდივარ მოქალაქეთა კომიტეტთან ერთად.
- შერტენი.** ცხრაას ოთხმოცდაცხრამეტი რომ არიან?
- შეაპსი.** დაახლოებით.
- შერტენი.** კაი, ბატონო.

შეკასი. „ბატონი ჩემთ!“ გუებნებით მც.

მერთენი. ოღონდ ცოტა დინჯად!

შეკასი. არა, ასე არ ივარგებს. ბატონი არავინ არ უნდა იყოს.

მერთენი. მაშ როგორ იტყვით?

შეკასი. მოიცავთ... მოკლედ, ასე: თავისუფლებისა და თანასწორობის სახელით განახვნეთ საკუთხაო ესე და სარდაფი თქვენი! თქვენ გამომდარხართ და ჩეკ კი ჭამა გვინდა.

მერთენი. თუ სახლის პატრონებმა უკვე ისაღოლეს, შეიძლება სთხოვოთ კიდევ.

შეკასი. გამოაღევით კარადანი თქვენი! ხომ ხედავთ არც ტანთ გვაცვია და არც უერთს!

მერთენი. ფუჟ! ახლა იმას ხომ არ დაიწყებთ...

შეკასი. დავიწყებთ კი არა, მეტსაც ვიშამთ. მოსსენით თავი თქვენს ქა-
სებს! ჯაბეში გრიშ-კაპეკი არ გვიგდა.

მერთენი. ახლა მაგას ნეტავ ვინ დაგივერებთ.

შეკასი. გავეცით-მეტე პასუხი.

მერთენი. რა უნდა ვთქვა?

შეკასი (გაანჩხლებული). როგორ თუ რა უნდა თქვათ? ზმა ამოიღეთ!

მერთენი. თქვენ კი ზმას დაუწიოთ!

შეკასი. სულ ეგ არის, რასი თქმაც შეგიძლიათ? დიდი კადნიერებაა თქვენ-
გან! (გაჯირს მოვარეობა) მოვლი ეს საეჭვაო ბოქლომებით დაგისუნდლიათ.

მერთენი. როზეს მანდ რჩე აქეს შენახული.

შეკასი (გაღწრულება). ნე გავიწყდებათ, რომ ეს სინამდვილეში არ ზღება.

მერთენი. ჰლ, მართლა.

შეკასი (იძავე კილოზე). სკიურიც დაგიკეტიათ.

მერთენი. მანდ ტანისამოსი აღავრა.

შეკასი. გასაღებები სად არის?

მერთენი. როზესა აქვს წაღებული. ძილიან თაღარიგიანი, წესრიგის მო-
ვარული გოგოა. ყველაფერს კეტავს და გასაღებები თან დააქვს.

შეკასი. ტკილად ნე მიზეზობთ! სად არის-მეტე გასაღებები?

მერთენი. აკი ვითხარით, მე არა მაქვს.

შეკასი. მაშინ ძმულებული ვიქნები გაუტეხო. (ჩბალს დააძრობს და გა-
ჯირს შეაღება.)

მერთენი. რა ეშმაქი შეეიჯდათ?

შეკასი. ეს სულ სამაგალითოდ.

მერთენი. სული არ ახლოთ.

შეკასი. რა? მეურჩებით კიდეც? (იწვებს ლარტყების აძრობას.)

მერთენი. რა ეშმაქი გაღავრიათ!

შეკასი. ახლავე გაიღება! (განიგრძოს კარის მტვრევას). ჭრაჭ, ჭრუჭ! ვი-
სმით?

მერთენი (ლარბის წინ და უკან). როზე! როზე! სადა ზარ?

შეკასი (გამოამტვრევს კარს). ესეც ასე! გესმით, რა ჭრიალი გაუდის?

მერთენი. იორგე! იორგე!

შეკასი. კრინტი აღარ დასძრათ და დაუფიქრდით, მე ზომ მხოლოდ თვალ-
საჩინოებისთვის გიჩვენებთ ამას.

მერთენი. მარტო მიჩვენებთ? მე კი მეგონა, ხელიც შეაშველა-მეტე!

შეკასი. გონს მოდით! დაგავიწყდათ, რომ თქვენ თავადი ზართ. (აშასობა-
ში განჯინის კარი იღება.)

მერთები. ღმერთო შეგვიწყალე! განჯინა გაიღო, ლარტყები ავლეჭილია,
ბოქლოში მოფუტკრელი. რას იტყვის როზე? ჯანდაბამდისაც გზა გქონიათ! მერთები
დეთ, მე მაგის მომთმენა არა ვარ! რა მხეცობაა! რა თავებედთბა! შეყრის შეჭრის
ლებს და მამასახლისსაც მივაკითხავ!

შეაპსი (როგორმაც ამასობაში განჯინა დაათვალიერა და ქილებიცა და
ქვაბებიც მიძინისოდა). მამისახლისსაო? თქვენს მოსისხლე მტკრს? იმ ბლენძსა?
მერთები. აი, დაგლაბროთ ეშმაგმა!

შეაპსი. უნდა უწყოდეთ, რომ მამასახლისსად დაინიშნებით თქვენ, როგორც
კა თავისუფლების ხეს დავრგავთ.

მერთები. მამასახლისსად? მახსოვს, ოდესღაც ჩვენი მიწა-წყლის საიდუმ-
ლო მოსამართლედ არჩევას მპირდებოდნენ.

შეაპსი. ახლა სხვა ლროა. აღარავის აღარავის აღარ ატყუებს.

მერთები. ცეტაც მართლაც აგრე იყოს.

შეაპსი. აღარავინ აღარავის აღარ იგლებს აბუჩად.

მერთები. ფრიად სასიამოვნო მოსასმენია.

შეაპსი. მაშასადამე, უწინარეს ყოვლისა...

მერთები. გმხადეთ მამასახლისი.

შეაპსი. ეკვი არ შეგვპაროთ. მაგრამ, უპირველეს ყოვლისა, მოისმინეთ,
რაზეა ლპარაკა.

მერთები. ლაპარაკი იმაზეა, რომ განჯინა დაკეტოთ.

შეაპსი. არა, კაცო.

მერთები. და უკანვე მივაკრათ ლარტყები.

შეაპსი. არაეითარ შემთხვევაში. ლაპარაკი იმაზეა, რომ თქვენ შეიგნოთ,
რატომ მაინცა და მაინც მე ამირჩიეს გენერლად.

მერთები. რაღა დაგიაღმითოთ, და ცოტა გაუგებარი კია ჩემთვის.

შეაპსი. თუნდაც Exempli gratia.

მერთები. ისევ მაგალითი?

შეაპსი. ჯერ ზომ არცერთო მაგალითი არ მოგვიშველიებია.

მერთები. მე მოინი შეტაც კი იყო.

შეაპსი. მაშ, ასე... (გადმოიღებს განჯინიდან რძით სავსე ლილ ქილას
და ლგაშ მაგილშე.)

მერთები. თუ დმურთო გწამო, მაგას ხელს ცე ახლებთ! როზემ დაიბარა,
მანდ საუკეთესო არაფანიაო.

შეაპსი. მით უკეთესი. დიდად გამახარეთ.

მერთები. უფრო მომცრო ქილა მაინჯ აგებოთ, რაკი სხვაგარად არ
იქნება.

შეაპსი. არა, მაგალითისათვის კველაშე დიდი ქილაა საჭირო.

მერთები. მაშინ, აი რას გეტყეით: სულაც უგებბზე შეიძია ეკ თქვენი
მაგალითები.

შეაპსი. ჰო?

მერთები. და შეგიძლიათ შეაყოლოთ აქედან.

შეაპსი. ერიპა!

მერთები. არც აღარაფრის მოსმენა არ მსურს.

შეაპსი. მაშ, აღარ გსურთ?

მერთები. არა.

შეაპსი. არც არაურის გაება გინდათ?

მერთები. არ მინდა.

შეაპსი. და არაურზე არ მეთანხმებით?

მერთები. არა.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ (ՑԱՀԱԼՆ ՊՃՐՈՒՅՆ)։ Մա՛մ, ուր ագրեա, մե ցանցաւուութ կը պաս։
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ։ Խելուուտա, զանա? կարգու ամենավուա, մե դա հիշմա ըմբեռումնա։

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ (ՄԵՐԵՎՆ)։ Ըլուցու, տիշտե վալլայեծալու նարու մուհիզուուտ անջնային պատճենագույնութ համար ուղիյրնս; Սննդա ուրու ցանոներու, սննդա ուրու տացուսպալու, սննդա ուրու տանաս-իուրու, ցոնդաւու ուր առա տիշտե յէ։

ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ (ՃԱՆԵՎ)։ Ուռուցք! օլորցք, թուրու, ռալու! Ենթաւ յէ այ համ դամա-լունօ։

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. մա՛մ, մինչալ նարու, մումուսմունուու?
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. հասայցուրույլուա.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ, դա յարս առ ամենուն թշգորնեսանչե?
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. առայժմուն շշլուսատցան։

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. աս, անձա յու նիշորյա որչյանաւու։
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. մեց ագրե մցոնուա.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. ածա, ածլու այ մոյշուրուետ!
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. ևրուլու շշլուսիցուրուու յումենու դա գոյշուրյանաւու։

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. բարմուուցանցու, ռոմ յէ յուլա ահուս սոյցուլու։
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. սոյցուլու?

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. ան յալույշու։
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. սասացուլուա!

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. ան ցոնես-սոմացրե.
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. սանիշալու ուր ֆոնդաւու, յէ ահուս!

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. դոած! մացալուուտալ ցոնես-սոմացրե.
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ (ՃԱՆԵՎ)։ Ռունուս ցատաւույթա յէ մացալուույթօ.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. մյ մաս ալլայս վարժիստաւ։
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. հաւորման?

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. ցուքմուն մոլապարակյանաւուուս. կորա-կորա-կորա! կորա-կորա-կորա! (Ճամաս կոյպուս կմասե.)
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. կուլ ցագուրունա.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. մատ յու առ սուրու դանենյանա, տաց յուասեցնաւ.
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. նիշորաձաւ ոյեցուցուան. (Ճանչե)։ Ռոնչե մասնց մոցզաւսիրյանաւուն ալլուս մոսացրույթալաւ.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. մյ մաս ցուքելու ցուշենի նած! ծուշ!
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. զոր կոռուուլա սայմե կարցաւ!

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. մյ յու սուլ սուրու ցանշուրյան. գուա դա լամբ չոյշոնետուր ցուքլու ցայրու նած! նած! նած! նած! ցոնես-սոմացրե մոյքեցնաւա.

ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. այս սուսե!

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ (Հանդուրայե յուլան)։ Շեցուուար նոց.
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. ցուքալ առուս սայմե.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ (Պուցե յուշեն)։ ցուքմուն մոյելայյեցնաւ.
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. նուլ մտուալ իշտեցնաւ.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. կյուուլմինահացըլուն սանիշալուու ուր յուս ոյրուան հիմն ցարմեմո. մյ այլուն (չայլան) դա մումարտաց մատ սուլուցուա.
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. սածրալու յուտան!

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. մմառ մոյեալայյենու! ցուշենյան մատ.

ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. հաս յորիս, յաս նուրուցա.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. „միշյունն, ռոմ տյշտեն Շորուս ցեր ցերեցաց տանեմուսան”.
ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ. յուլամու յու մշցուունունուն նույցուն.

ՇԵԱԿԱՏՈՒՅԻՆ. ոյ հումու լուսուլուա.

ԹԵՌԱՎԵՌՈՒՅԻՆ (ցանու հացանեն)։ առայցըրու մյեմուս.

შნაპსი. „თქვენ დაკარგული გაქვთ თანასწორობის საწყისი მდგომარეობა.“

შნაპსი. უ როგორღა გავიგო?

შნაპსი (მათოსით). „და რაკი თქვენ კველანი ჯერ კიდევ მოუხდებინ! ჩიტოდი პრძანდებოდით, ერთი თქვენი წვეთი მეორისაგან არ გამოირჩეოდა.“

შერტენი. ვის რა ეთქმის.

შნაპსი. „მაგრამ, აგერ, აიჭვერით.“

შერტენი. როგორ, მოქალაქენი?

შნაპსი. „და დაცალქვედით.“

შერტენი. ერთი ამათ დამიხედე!

შნაპსი.. „ და ვნებავ, არაუანში მდიდრებიც გამორეულან...“

შერტენი. მომჟლავს სიცილით.

შნაპსი. „მდიდრები ზევით აცურებულან.“

შერტენი. მდიდრები და მუავე არაუანი? ჰა-ჰა-ჰა!

შნაპსი. ისინი აქაც ზემოდან მოვეცნენ! ეს ჩვენ არ უნდა დავუშვათ.

შერტენი. ამას რა მოგავთმუნინებს!

შნაპსი. ამიტომ მე მათ ვანეარიდებ. (კოვზით არაუანი თელშეს გადა-
აქვს.)

შერტენი. ღმერთო ჩემო! წალი და გაუძელი.

შნაპსი. მოვხადე ნალები და დამხვდა მაწონი.

შერტენი. აბა, რა გვვონა!

შნაპსი. ვერც ამაზე ვიტყვით უარს.

შერტენი. მა რა იქნება.

შნაპსი. ეს კარგი, მსუებ საშუალო ფენაა.

შერტენი. მაწონი — საშუალო ფენა? რას არ გაიგონებ კაცი!

შნაპსი. ერთი ჩემებურად ამოვხაპო. (ხაპავს.)

შერტენი. იცის ბიჭება.

შნაპსი. ახლა ერთმანეთში ავურევ, (ურევს). და ვასწავლი, როგორ უნდა
შევუონ ერთად ყოფნას.

შერტენი. ნეტავ მერე რა იქნება?

შნაპსი (წამოდგება, მიღის განჯინასთან) გავიზედ-გამოვიზედავ, და ვხე-
დავ (გამოიღები იქიდან გრძელ პურს) თავადის კარ-მიდამოს.

შერტენი. უ ჰურია.

შნაპსი. მემამულებს, როგორც წესი, საუკეთესო ცულ-მინდვრები უჭირ-
ავთ, და ამიტომ თავად-აზნაურთა გამოსახატავად ყველაზე უპრიანი პური
აქნება.

შერტენი. მაშ, შავ ჰურსაც იქით უკრავთ თავს. ყველაფური უნდა გათანა-
წორდეს.

შნაპსი. რახაკეირულია! თუ თანასწორობა, თანასწორობა იყოს.

შერტენი (განშე). ეს ხმალი მაინც არ ჰქონდეს! ასე რა ობრობის თანას-
წორობა გამოგვივა.

შნაპსი. აქაც სათანადო ნაწილს ჩამოვაჭრით...

შერტენი. იორე მაინც მოვიდოდეს!

შნაპსი. და მერე ვეხვით.

შერტენი. ფხვნით?

შნაპსი. დიას, რათა მოვთოვოთ მისი თავგასულობა და მოვაშლევინოთ
ყოფლინობა.

შერტენი. ეგეც მაგას!

შნაპსი. მერე ყველაფურს ერთმანეთში ავურევთ.

შერტენი. მაღვე მორჩიებით?

შნაასი (წაფიქრებით). აზლა ცოტა სულიერი შვებაც ზომ გვინდა. მერტენი. ეგ საიდანდა უნდა გაჩინონო.

შნაასი. აგრი, იქით, საშაქრეს ვხედავ. (წაეტანება საშაქრეს, მავილაშვილი რომ დგას ყავის ფინჯნების გვერდით.)

მერტენი (ხელს დაუჭერს). არ გაბეღოთ! ზედი არ ახლოთ! როზე მთელი კვირის სამყოფ შაქარს ამიწონის ხოლმე და უნდა ვიმყოფინო.

შნაასი (ხმალზე ხელს გაივლებს). მოქალაქევ!

მერტენი. მოითმინო!

შნაასი. სულიერ მეუფეთ ყოველთვის ყველაზე გემრიელი, ყველაზე ტკბილი ნაჭრები უნდა ერგოთ...

მერტენი. ჟო, ვინეს ზომ უნდა დარჩეს ეგ ნაჭრები.

შნაასი. პოდა ჩვენც ისინი შაქრით გამოვსახოთ. ესეც დავუხენათ.

მერტენი. ღმერთო, რა ვენა, რა მოვუხერხო!

შნაასი. და მოვაყაროთ.

მერტენი (განხე). ამას კი, გავინარია, განვლევინებ. (მიღის ფანჯარასთან.) ჩუ, მგონი იორგე მოღის!

შნაასი. და ეს თავისუფლებისა და თანასწორობის მოტკბილმექავო რძეც მზად არის.

მერტენი (ფანჯარასთან, თავისთვის). არა, მოვტკბული.

შნაასი. მოღით აქ! რას უდგეხართ მაგ ფანჯარასთან?

მერტენი. მეგონა, ვიღაც მოღის-მეთქი.

შნაასი. იორგე თუ? (წამოღვება.)

მერტენი. არავინა ჩანს.

შნაასი. აბა, მე გავინებო. (მიღის ფანჯარასთან და ზედ გადააწვება შერტენს.)

გამოსვლა მათთა

იგინივე. იორგე შემოიპარება უკანა კარილონ.

იორგე (ხმალაბლა). ეს ვინ ეშმაკი შემოთრეულა მამასთან? შნაპსი თუა.

მერტენი (ფანჯარასთან). ზედ ნუ მაწვებით-მეთქი, გვუბნებით!

შნაასი. მინდა შეეხედო. (გადაეცემა ფანჯარაში.)

მერტენი. რას?

შნაასი. რასა და, რას აკეთებენ ჩემი ჯარისკაცები.

იორგე (როგორც ზემოთ). მისი ხმა! რას დამგვანებია?

შნაასი. ყოჩალ, ჩემი მამაცო მეგობრებო!

მერტენი. ვის ელაპარაკებით?

შნაასი. ვერ ზედავთ, ჩემი ბიჭები ცეკვა-თამაშით გარს როგორ უვლიან თავისუფლების ხეს?

მერტენი. მოგლანდებიათ! მანდ კაცის ჭაჭანება არ არის.

იორგე. ის არის, ნამდვილად ის ბრძანდება! ნეტავ რას უნდა ნიშნავდეს, რომ ეს ჩვენი ბერიკაცი მასთან ერთად ჩაკეტალა?.. ან რანაირად გამოტკლან-ჭულა ეს მატრაბაზი? კიღევ კარგი, რომ უკანა კარი ღია დამხვდა!

შნაასი. აგრი, შეხედეთ, რარიგად განუმარტავეთ თქვენს ცოლებსა და ასულებს თავისუფლებისა და თანასწორობის პრინციპებს!

მერტენი (ცდილობს ხელიდან დაუსხლტეს, მაგრამ შნაპსი არ უშეებს). ეს კი მეტისმეტია!

იორგე. ნეტავ რას მიედ-მოვდებიან? რო არაუკრი მესმის! (მიშოიხედავს).

რა? განვინა გაუდიათ! მაგიდაზე მაწონი უდგათ! ესენი, მგონი, სასაუზმოდ
გამართულან!

შეაპსი (ისევ იშ პოზაში). გიხაროდეთ, შეხედეთ, რა კრთს ულოვნაჲ!
ღობს კველა!

მერტენი. მოლად აგრევიათ თაეშინ ტვინი. მე მანდ ვერავის ვხედავ.

იორგე (უკან მიღება). ცოტა ხას კურს დაუუგდებ.

შეაპსი (ზელს შეუშვებს შერტენს). მე კოველივე ამას გონიის თვალით
ვხედავ. თქვენ კი მაღათ თვალნათლივ დაინახავთ ტვენი სახლის წინ.

მერტენი. მე ჯერჯერობით ჩემს სახლში ვერაუერ სასიყითოს ვერ ვხედავ.

შეაპსი (ერთხელ კიდევ გაიზედავს ფანჯრიდან, განზე). სრული სიწყნა-
რეა. შესაშეფერებელი არაფერია. აბა, სასწრაფოდ მაგიდას მიუსწდეთ! (ძიღის
შეგიღასთან.)

მერტენი. ნეტავ ჩემს თვალებს შენ არ ენახე!

შეაპსი. ჭია ჭამალი თავისუფლებისა და თანასწორობისავ, კურთხეულ
იყავნ!... აქ შეხედით!

მერტენი. რაღა გინდათ?

შეაპსი. აი, მოქალაქე გენერალი მაგიდასთან ჯდება.

მერტენი. მე კი არ ვიცოდი!

შეაპსი. და კველაუერს შესანსლავს.

მერტენი. მარტო?

შეაპსი (ჭაშ). არა, რატომ!.. თავისიანებთან ერთად.

მერტენი. კიდევ კარგი, აქ მაინც შეაწუხა სინდისმა.

შეაპსი. დაბრძანდით, მოქალაქე შარტინ.

მერტენი. მაღლობა მომისხენებია!

შეაპსი. მიირთვით.

მერტენი. მე არ მშია.

შეაპსი. ნუ გერიდებათ ჩემი. ჩვენ კველანი თანასწორნი ვართ.

მერტენი. ვხედავ, ბატონი.

შეაპსი. თქვენ შესანიშნავი მოქალაქე ხართ.

მერტენი. მე მაგაზე არაუერი მეოქმის.

შეაპსი. თქვენ იქნებით ჩემი კაპრალი.

მერტენი. რაღა მიჰირს!

შეაპსი. მოიდგით სკამი, ჩემო კაპრალო.

მერტენი. თქვენ ხუმრობთ, ჩემო გენერალო.

შეაპსი (წამოგდება და თავს უკრავს). ჩემო კაპრალო!

მერტენი. ჩემო გენერალო!

(ამასობაში იორგე უკნიდან მიეპარება შეაპსისა და ჯონს დაპრავს სახალ-
ოდ წელში მოხრილს.)

შეაპსი. ვაი, ეს რა იყო?

იორგე. ესეც შენ, ჩემო გენერალო!

მერტენი. ყოჩალ, იორგე!

იორგე (კიდევ ურტკამს). ჩემო კაპრალო!

შეაპსი. მიშველე, წმიდაო თავისუფლებავ!

იორგე. გამოგიჭირე თუ არა!

მერტენი. მიღი, უთაქე!

შეაპსი. წმიდაო თანასწორობავ, შენ შემეწიე!

იორგე. იმღერე, შეც ბანს გეტივი!

შეაპსი (ზელს იძრობს და თავდაცვისთვის გაემზადება). მისენ, რევო-
ლუციის წმიდა ძალავ, გადამარჩინე!

იორგე. რაო, თავსაც იცავ?

მერთენი. ფრთხილად, თორუმ გაიქაჩია!

იორგე. ნეტავ კი მიპქაროს რამე და მერე მიყუროს!

შეაპი. ოჲ, გაი ჩემს თავს!

იორგე. აპა, მოგვედრა?

მერთენი. წმალი წაართვი, ზმალი!

იორგე (შეაპის ზმალს გააღდებინებს). აპა, ესეც ასე!

შეაპი. (მაგილას და სკმებს ეფარება). დადგა კაპიტულაციის დრო.

იორგე. აბა, გამო მანლედან!

შეაპი. ძვირფასო იორგე, მე ხომ ვისუმრე!

იორგე. მეც. (ჯონს მოუქნევს, მაგრამ მაგილას მოახველდება.)

მერთენი. მაგას მოსცხვე, მაგას!

შეაპი (სკამებილან გამოძრება და მაგილის ირგვლივ დარბის). მაგრამ...

იორგე (უკან მისდევს). ეკრ წამიხვალ.

შეაპი (ფანჯარასთან აღმოჩნდება). მიშველეთ! მიშველეთ!

იორგე. წუმად ევდე!

შეაპი (მაგილას ირგვლივ ურბენს). გვიშველეთ! გვიშველეთ!

მერთენი (შეაპის გზას გადაუდობავს). ურთი ამას ხმა ჩაუწყვიტე!

შეაპი (ორ სკამს ამოფარებული). შემიბრალეთ! მაქმარეთ!

იორგე. გამოეთრიე!

შეაპი (ორივეს უეხებში მიუდევს სკამებს, ორივე უკან გადასტება). აპა, ესეც თქვენ!

იორგე. დამაცა!

შეაპი. ევ არის, მაშ! (გავარდება უკანა კარში.)

იორგე. მაინც დავიჭრ. (უკან გამოედენება.)

მერთენი (სკამით დაშავებულ უეხს ისრესს და კოჭლობით დაღის). აი, წამდვილი ქაჯი! არ მომტეხა უეხი? თუმცა თავადაც მაგრები მოხვდა.

გამოსვლა მეთერთმათვე

მერტენი. როზე. მერე იორგე.

როზე (ქუჩილან). მამა! მამა!

მერთენი. ვაი ჩემს თავს! როზე! რა ვუთხრა ახლა?

როზე. გამილეთ კარი, მამა! რა ხმაურია მანდ?

მერთენი (ფანჯარასთან). მოკლივარ! მოიცა ცოტი!

იორგე (ოთახში შემოლის უკანა კარილან). უჟ, ეს ობრისშვილი! სხვენში შემასწრო და ჩაიკეტა! მაგრამ მე გარედან ჩავრაზე და ვეღარსად წაგვივა!

როზე. მამა! სადა ხართ! გააღეთ!

იორგე. ეს ხომ როზეა.

მერთენი. გასწი, თორუმ, ხომ ხედავ, ძლივს დავდოვარ. გაუღი კარი. (იორგე გადის.)

მერთენი. აი, უბედურება! საწყალი როზე! მერე რა არაეანი! (ჯდება.)

იორგე (შემოლის როზესთან ერთად). აქ უკურე როზე!

როზე. რა არის ეს, რა ამბავში ყოფილხართ?

იორგე. ციი?

როზე. ჩემი ქილა! მამა, ეს რა ამბავია?

მერთენი. შეაპი...

იორგე. აბა, ერთი წარმოიღვინე...

როგორ. ჩემი განჯინა! შაქარი! (აქეთ-იქით აწყდება ოთახში.) ვაიმე! ვაიმე!

საქართველოს
მთავრობის
მინისტრობის
მინისტრობის

ეს? მაშ, შნაპსძა, არა? სადა გდაა!

იორგე. დაწყნარდა, აქა მყავს გამოკეტილი.

როგორ. კიდევ კარგი. ახლავე გადავცეთ მოსამართლეებს. აგრე, მოღიან კადეც.

მერთენი (წამოხტება, კოჭულობს). ვინა?

როგორ. შეზობლები მამასახლისთან გაქცეულან, როგორც კი ჩვენსა ხმაური ამტყდარა.

მერთენი. მამასახლისთანაო! ვაიმე, დავლუპულვარ და ეგ არის!

როგორ. ჩემი საუკეთესო არაფანი!

იორგე. მაგას როგორ შევარჩენ.

მერთენი. ყური დამიგდეთ, შვილებო, მომისმინეთ! დაეხსენით მაგ არა-კანსაცა და ყველაფურს.

როგორ. ვათომ რატომ?

მერთენი. გაჩუმდი და ყური მიგდე! ჩვენგან არ ეგების შნაპსის გათქმა. ვითომ სულაც არ ვინახავს.

იორგე. ნეტა მართლა ეგრე ყოფილიყო!

მერთენი. ჰოდა, გამიგონე! დავიღუპებით, ეგ რომ აქ ნახონ. ის ზომ იაკობინელთა კლუბის მოგზავნილია.

როგორ. არ გამავითო! ეგ სალახანა?

მერთენი. აბა! უორმაში გამოწყობილი თუ დაინახეს, წასულია მაგის საქმე.

იორგე. ჰო, შნაპს მუნდირი აცვა.

მერთენი. ჩვენზე კი ეჭვს მოიტანენ და სასამართლოში წაგვლალავენ. ღმერთმა ნუ იცის მაგათი თავი და ტანი!

იორგე. ჰო, მაგრამ, სომ შევევიძლია ვუთხრათ...

მერთენი. გაიქე აბა და უთხარი, არაფერიც არ მომხდარა-თქო.

იორგე. თუ დამიჯერეს! (გარბის.)

როგორ. ვერ დავმშვიდებულვარ. ვაი, ჩემო გადასარევო არაფანი!

მერთენი. ეგ რა სალაპარაკოა! შენ იმაზე იუიქრე, თავი როგორ დავიძვრინოთ ამ დავიდარაბისგან.

როგორ. რაღა ფიქრი გვინდა. უთხარით, ამ მატრაბაზშა მთლად თავვწა ამინდია და იორგებ ცოტა გვერდები დაუშემლა-თქო.

მერთენი. შე რა გითხრა! რა იქნებოდა, ცოტა აღრე მოგსვლოდა თავში ეგ დიღებული აზრი. იორგე ეპე ჩასული იქნება მათთან და ალბათ ყველაფერს უარყოფს. ჩვენ კი ისევ საეჭვოდ ვიხდით საქმეს. ღმერთო, ეს რა ხათაბალაში გავებით! ეს რა ღლეში ჩავცვალით!

როგორ. უჟ, ის წყვული!

გამოსახულა მეორებითა

იგინივე. მამასახლისი. იორგე. გლეჭები.

მამასახლისი (შემოუარება ოთახში). არა-მეთქი, არა, ყველაფური უნდა გამოვიძიო.

იორგე (უკან ექაჩება შას). ხომ გითხარით, არაფერი ყოფილა-მეთქი.

მერთენი. ამას ვის ვნედავ ჩემს სახლში — მამასახლისს? ვაიმე, მე უბედურს!

როზე (წინ წამოდგება). ნუ სწუხლებით, ბატონი მაშასახლისი!
მამასახლისი. სულაც არ ვწუხლები! მე ჩემს მოვალეობას ვასრულებ.

ვინ გაპყირობდა, გვიშველეთო?

როზე. ეხუმრობდით.

მამასახლისი. სად გაგონილა ასეთი ხუმრობა! ვინ ითხოვდა-მუთქი
შვლას?

როზე. მე... მე და ორგვე წაკინებლავდით.

მამასახლისი. წაკინებლავდით?

როზე (აქეთ-იქით დაატარებს ოთახში მაშასახლისს და, თითქოს ახსენ-
დება, უაბძობს). აი აქ, განჯიაში, მეღვა მშევნიერი არაუნით სავსე ქილა...
მე განჯიანა დავეტე და წავდა... ამ დროს იორგე შემოხეტებულა... დამაცა, ვა-
ჟბატონი! შემოიხტებულა და მაღაზეც მოსულა... და კარებიც გამოუმტკუევია.

მამასახლისი. ხელავ შენ?

როზე. მოუხდია ნაღები... და კაი ღამიათიანად უჯერებია გული... აი, ცო-
ტა კიდევ ჩარჩენილა ჯამში... ამ დროს მეც მოვედი... და გავძრახდი, მაგრამ
რა გავძრახდი... და... ერთი კარგადაც გაასილაქე... ამან კიღევ მე მტაცა ხე-
ლი... და დამიწყო ღიტინი... მე ვიკივლე... დაიწყეთ ბლლარმუნი, მივყარ-მოვ-
ყარეთ სკამები... ერთი მათგან მამაჩემს მოხვდა ფეხზე... არა, მამი?

იორგე. ხომ ხედავთ, ძლივს დავაბიჯებ.

როზე. პოლა, მერე, გაძრახებულმა კიდევ უფრო მაგრად ვიკივლე... და...

მამასახლისი. და ავდები და ტყუილებით გაუშმასპინძლდები მამასახ-
ლისსაო, განა?

როზე. მე ტყუილებს არ გეუბნებით.

მამასახლისი. მე მკინი, თქვენ თავადაც ვერ ხედებით, რა გეარიანად
ბლანდავთ მაგ ტყუილებს. გონიათ, ვერაფერს მიგიხვდათ ბიჭი?

იორგე. მაინც რას?

მამასახლისი (როზეს). თქვენ არ იყავით, წელან რომ ჩემს სახლთან
ჩაიარეთ?

როზე. ღიას.

მამასახლისი. აი, ეს ხალხი წინ არ შემოგხვედრიათ?

როზე. არ მახსოვეს.

მამასახლისი (გლეხებს). ეს ხომ შეგხვდათ?

გლეხები. როგორ არა, გაგევსაუბრა და ვუთხარით კიღეც, რომ მაგის მამის
სახლიდან საშინელი ხმაური ისმოდა.

იორგე. მორჩა, მოგევდო ბოლო!

როზე. ჯანდაბას თქვენი თავი!

იორგე. მართალი უთქვამთ, ტყუილს მოკლე ფეხები ასხიაო!

მამასახლისი. აპა, ახლა რაღას იტყვით, ვეშო! (ერთშანოს შექურებენ,
მამასახლისი ოთახში გაიღლ-გამოიკლის და წითელ ჩანს დაინახავს.) ოპო, ეს
რაღაა?

იორგე. მე რა ვაცი.

მამასახლისი (მიმოზედავს და შენიშნავს კოკარდიან ქულს). ესა?

როზე. არაფერი მესმის.

მამასახლისი (ქულ მერტენს გაუწვდის). აბა! იქნებ თქვენ იცით? იქნებ
თქვენ მაინც გაგებათ რამე?

იორგე (განჯე). რა ვქნა, რა ვუთხრა?

მამასახლისი. მაშინ მე გაგაგებინებთ. ასეთი ქუდები იმათ ახურავთ,
ვინც თავისუფლებაზე სდებენ თავს. ეს კი ეროვნული კოკარდა გახლავთ. ხომ
საინტერესო მინავნებია? რას გაჩერებულხართ... კველაფერი აშეკარაა... ესე იგი,

ამ სახლში შეთქმულთა კლუბით მოწყობილი, მუხანათთა ბრძოს დაუჭრია აავა
და მეგმონეთ თავიანთი ბუნაგი დაუდვიათ!.. ხედავთ, რას გადავაწყდოთ კარტუმი
გაგვიღიმა ბედმა?.. თქვენ, ალბათ, რაღაც-რაღაცები ვერ გაგიფვათ კრისტენი
ში, ისევე, როგორც ურანგებს... და სწელით კადევაც კრომანეთს თმებში და
გამართეთ ბასტაბუბუ არა? და გათქით გილეც თავი. დილებულია!.. ახლა ისიც
მოვისმინოთ, რა მოყვა ჭრველივე ამას.

როზე. ჩვენო ძვირფასი ბატონი მამასახლისო!

მამასახლისი. დაცინვასაც წებულობთ? თუ ჰერა გაქვთ, უნდა მეხვე-
წოთ.

იორგე. უნდა იცოდეთ, რომ...

მამასახლისი. მე უნდა ვიცოდე? მალე თქვენ თეითონ სულ სხვაგვარად
აჭიქვიდებით.

შერტენი. ნათლიმამ ბატონი!

მამასახლისი. ახლა გაგიხდით ნათლიმამა?

როზე. როგორ, მე თქვენი ნათლული არა ვარ?

მამასახლისი. მას შემდეგ ბევრმა წყალმა ჩაიარა.

შერტენი. ნება მიძინეთ, მოგახსენოთ.

მამასახლისი. გარუმდინ-მეთქი! შევრცხეთ მაინც! თქვენ არ იყავით,
თავისუფლების ნისკენ მარშით სიარულს რომ პირებით?.. განა თქვენ არ
დათქვით პირულივე ზეზე ჩამოგეკიდეთ?.. ჩვენთვის ცნობილი გახლავთ, თუ
რაებს როშავს შეფოთის ამტეხთა მიერ შევულიანებული ხალხი ჩვენს ზელის-
ზულებაზე და რას ფიტრობს მასზე! იცოცხლეთ, დღეს დააყრინ მაგ ვიგინდა-
რებს. არც თქვენ გადაგისვამენ თავზე ზელს. (გლეხებს.) გაიყვანეთ უსენა ქედან
და პირდაპირ მოსამართლესთან მიაბრძანეთ! აქ კი ჭველაფერი აიწერება და და-
ილუქება! იარაღიც, თოფის წამალოც, კოკალებიც! შეუდექით მიებას! გასწით!
გამეცალეთ!

შერტენი. რა უბედური ვყოფილვარ.

როზე. ნება დამრთეთ, აგიძსნათ, ბატონი მამასახლისო.

მამასახლისი. ესე იგი, კადეც ტყუილები შოგანმანინოთ, არა, მამზელ
როზე? აბა, მიბრძანდით!

იორგე. რაკი სხვანაირად არ გამოდის, მაშინ შნაპსიც წამოვიდეს. თუ
საქმის გარჩევა, გარჩევა იყოს.

მამასახლისი. შნაპსი რა შუაშია?

იორგე. მე გეუბნებით, რომ...

როზე (ფანჯარასთან). აგრე, საბედნიეროდ, ბატონი თავადიშეიღიც შობ-
რძანდება.

მამასახლისი. ის ჭველაფერს თავის დროზე შეიტყობს.

იორგე. დაუძახ!

როზე. ბატონი! მოწყობეო მუჟუევე! მოგვეხმარეთ! გვშველეთ!

მამასახლისი. განუმდით! ეგ თქვენ ვერაფერს გაშველით. გაუხარდება
კიდეც, ავისმზრახველთა კვალს რომ მივაგენით. თანაც ეს საქმე საპოლიციოა
და სისხლისამართლისებური და გვექვემდებარება ჩვენ – ესე იგი, მე, მოსა-
მართლეს, მთავრობას, თავადს! სხვების ჭერის სასწავლებლად სამაგალითოდ
უნდა დაგსაჯოთ კაცმა!

შერტენი. ესეც თქვენი მაგალითი!

მერთები. თუ იმას ჰქითხეთ, დახაც. მე კი მითხო, იაკობინელების წა-
რმოგზავნილი ვრჩო.
თავაღიშვილი. კიდევ რაო?

მერთები. გადაიცა ფორმა და შეიარაღდა.

თავაღიშვილი. რა სისულელეა!

მერთები. გინდა თუ არა, მოქალაქე გენერალი უარო და მერე უარესებიც
მოყოლა.

თავაღიშვილი. უერე იციან.

მერთები. ჯერ ჰქვიანად ეჭირა თავი, ზრდილობიანად ირჯებოდა, მერე
კი მთლად გამსეცდა, განჯინაც დამტკრია და გამოალაგა ყველაფერი, რასაც
თვალი დააღდა.

თავაღიშვილი. ზუსტად ეგრევე იქცევიან მისი თანამოღვაწენიც!

მერთები. მე კი წემი დამემართა და...

თავაღიშვილი. მაგრამ, არც ისე უმსგავსად, როგორც ეს იმ პროვინ-
ციებში ხდება, სადაც მისი მსგავსი უკვე დაპატრონენ მდგომარეობას; მათ
დაიწყეს პირფერიობითა და დაპირებებით, აიყოლის აღალი გულის ადამიანები,
და დამთავრეს ძალადობით, ძარცვით, პატიოსანი ზალხის რბევითა და სხვა
კიდევ ბევრნაირი დევნა-შევიწროებით. ღმერთს მადლობა შესწირეთ, რომ ასე
იოლად გადარჩიო!

როზე. შეგვეწევთ, ბატონი?

თავაღიშვილი. როგორც ვატყობ, თქვენ არაფერი დაგიშავებიათ.

მერთები. აგრე, მოდიან!

გამოსვლა მათოთხევათა

იგინივე. ოორგე. შამასახლისი. გლეხებს შემოქავთ
ზნასი, ფორმაში, სმლითა და ულვაშებით შეშეობილი

თავაღიშვილი. წინ, ბატონო გენერალი!

მამასახლისი. აი, ეს გახლავთ ყველაფერის ავან-ჩავანი! შეხედეთ ერთი!
ყველაფერი ისეა, როგორც გაზეთში წერენ. ფორმა! ხმალი! (ზნასს თავზე ჩა-
მოაცამს წითელ ჩაჩს, მასზე კი — კუდე.) ჩაჩი! სამკუთხა ქუდი! და, ასე იღებს
საძრახის ბოძთნ! წაიყვანეთ მოსამართლესთნ აზლავე! დააკითხვინეთ! მერე
ბორკილები შეასით და რეზიდენციაში უკარით თავი!

თავაღიშვილი. წყნარად, წყნარად!

მამასახლისი. აფრინეთ შეკრიცები! ეს არაშადა მარტო როდია! აწა-
შეთ! უნდა ამხილოთ მისი თანამზრახველნი! მიუსიერ ჯარი! დაუყოვნებლივ გა-
უჩინავეთ სახლი!

თავაღიშვილი. ხომ გითხარით, გაჩუმდით-მეთქი.. ზნას, ეს რა მატ-
რაბაზობებია?

ზნაპსი. მართლაც რომ მხოლოდ მატრაბაზობა გახლავთ და მეტი არა-
უერთ.

თავაღიშვილი. ეგ ტანისაცმელი საიდან გამოატყვრინეთ? მიპასუხეთ
უცბად, მოკიბ-მოუკიბავად! მე უკვე ყველაფერი ვიცი.

ზნაპსი. თქვენ ვერსაიდან ვერ გეცოლინებათ, მოწყალეო მეუზევე, რომ
ეს ტანისაცმელი მთელი თავისი სამშეღრიო აღჭრულობით ერთი საცოდავი ქა-
ცისაგან მერგო მემკვიდრეობით.

შნაასი. გთხოვთ, მომისმინოთ.

მერთენი. ნეტავ რის თქმას აპირებს?

შნაასი. ქალაქში რომ ურანგი საშედრო ტურების უკანასკნელი ჯგუფი
გაატარეს...

თავადიშვილი. მერე?

შნაასი. ცნობისმოგვარეობამ აღარ დამაყენა და მათთან გავძვერი.

თავადიშვილი. მერე, მერე?

შნაასი. ერთი საწყალი ურანგი ავადმყოფობასაგან ისე იყო მისავათებუ-
ლი, რომ ქალაქის გარეუბნის სასტუმროში დაეტოვებინათ.

მამასახლისი. მოხსნა ტყუილების გუდას თავი!

შნაასი. დაუწევე მჟღალობა და... თქვენ ჭირი წაიღო.

თავადიშვილი. რა თქმა უნდა, აგრე იქნებოდა.

შნაასი. სწორედ მან დამიტოვა ანდერძით ყველაფერი, რაც რამ ებადა,
რაკი ეულიდ.

თავადიშვილი. და გასტუმრეთ კიდეც საიქიოს.

შნაასი. სულ კი ეს მუნდირი და ხმალი პქონდა.

თავადიშვილი. ეს ჩანჩი? კოკაზდა?

შნაასი. ჩვერებსა და ძონებები ჩავარდნილ ჩანთაში უცნახე.

თავადიშვილი. გენერლის პატენტან ერთად, არა?

შნაასი. მერე აქ გვახელით ამ არის მერტენთან.

მერთენი. არიფიორ? აი შე ლირფო!

შნაასი. სამწუხაროდ, ვერც თუ დიდად იღბლიანი გამოვლენი: ვერ მო-
ვასწარი ბოლომდე მეგომნა ეს შესანაშავი სალაფავი, და რის ვაიგვაგლახით
კი ვიგდე ხელში. სწორედ მის გამო მომიხდა იორგესთან მცირეოდენი ჩხუ-
კალი.

თავადიშვილი. ემარა, გეყოფათ! მართალს კი ამბობთ?

შნაასი. გაიკითხეთ ქალაქში! შემიძლია გითხრათ, სად გაფილე ის ზურგ-
ჩანთა. ეს ტანსაცმელი კი სადალაქო ჩანთით მოვიტანე აქ.

თავადიშვილი. ყველაფერის დრო გამოიჩინს.

მამასახლისი. არ დაუჯეროთ!

თავადიშვილი. მე თავად ვიცი, რისი გაკეთებაც მმართებს. თუ ყველა-
ფერი დადასტურდა, ასეთი უბრალო რამისთვის დასჯა არ შეიძლება. ეს სულ
ზედებეტ შეიშიანება და უნდობლობას გამოიწვევს მშეიდობიან ქვეყანაში. სა-
შაში კი ჩვენ არაფრი გვჭირს. შეიღონ ჩემონ, გიყვარდეთ ერთმანეთი, მიხედეთ
და მოუარეთ თქვენს მიწა-წყალს და ექმენით მზრუნველ პატრიობად თქვენს
სახლ-კარს.

როგორ. ეს ჩვენი ვალია.

იორგო. არის და იქნება კიდეც.

თავადიშვილი. თქვენ კი, დარბაისელო კაცო, დიდად საქებურ საქცი-
ელად ჩაგეთლებათ, თუ აქაური ნიადაგის ცოლნასა და ამინდის გამოცნიბის
თქვენებურ უნარს დროულად თესვასა და ჭირნახულის აღების საქმეს მოახმართ.
სხვა ქვეყნებმა კი, დაუ, თავადვე მიხედონ თავიანთ თავსა და, პოლიტიკურ ცი-
სკოლებს, უადურეს შემთხვევაში, კვირაობითა და უქმე დღეებში შეავლეთ
ზოლმე თვალი.

მერთენი. კაცმა რომ თქვას, მართლა აგრე არ აჯობებს, განა?

თავადიშვილი. დაუ, ყველამ ვერ თავის თავს მიხედოს — გასასარჯ-გა-
საკეთებელსაც ბევრს რასმე იპოვის. გამოიყენოს განგებისაგან ჩვენთვის ბოძე-

ბული ყოველი მშვიდობიანი დღე. საკუთარი თავისა და მახლობელთა კეთილ-
დღეობისათვის სამართლიანი ზრუნვა საერთო საქმესაც სიკეთეს მოუტანის გადა-
მამასახლისი (ერთოვან სულ იმის ცდაში, როგორმე ნიტყა ჩაუ-
ოოს). კი, მაგრამ, ამის ასე დატოვება როგორ შეიძლება! შედეგებზედაც იფიქ-
რეთ! ასეთი რამები რომ დაუსკელი დარჩეს...

თავადიშვილი. ოღონდ დაწყინარდით! ნაჩქარევი პრძანება, ნაჩქარევი
სასჯელი უფრო მეტ ბოროტებას თესავს. იმ ქვეყნიში, საღაც მისი მესვეური
არავის არ ემალება, საღაც ყველა წოდების აღამიანება სამართლიანად ირჯებიან
ერთურთის მიმართ, საღაც არავის ემლება ხელი თავის მოღვაწეობაში, საღაც
საყოველთაოდ გავრცელებულია გონივრული განსჯა და ცოდნა; იქ არ შეიძლე-
ბა წარმოიქნას რაიმე პარტიები. რაც კი ქვეყნიერებაზე ხდება, ყველაფერი ცნო-
ბისწადილს უნდა გვიცხოველებდეს, მაგრამ წვენზე ზემოქმედებას კურ უნდა
ახდენდეს სხვათა მხარეებში ატეხილი შფოთი და დროტვინვა-არეულობა, თუნდაც
ამან მთელი ერები მოიცას, ვიცხოვოთ შშვიდად, ვიყვნეთ მაღლიერნი ამ სიმ-
შეიდისათვის და გავიზაროთ იმით, რომ დაგვნათის ნათელი ცა და თავს არ დაგ-
ვტრიალებენ სავალით ღრუბლები, რაც სხვა არაფერს გვიქადის, გარდა იმისა,
რომ აურიცხველი უბედურება დაგვატყდეს თავს.

როზე. ნეტავ სულ თქვენი ლაპარაკი მასმენინა!

იორგე. მართალს ამბობ, როზე!.. კიდევ გვიბრძანეთ რამე, წვენი კეთი-
ლო ბატონო.

თავადიშვილი. მე უკვე ყველაფერი ვთქვი (წინ წამოგდებს შნაბეს) და
რამდენს ნიშავს ის, რომ ახლა, ამ წუთს, შეგვიძლია სასაცილოდ ავიგდოთ ჭა-
კიყარდა, ეს ქუდი, ეს მუნდირი, რომლებმაც ამდენი უბედურება მოუტანეს ადა-
მიანებს!

როზე. დიახ, მართლაც რომ სასაცილო საყურებელი პრძანდებით, ბატო-
ნო შნაბე!

იორგე. მართლა რა ბრიყვული იერი აქვს!

შნაბესი. სხვა რაღა გზა მაქეს, უნდა მოვითმინო. (თვალს გააპარებს რძია-
ნი ქილისკენ). ერთი ეს პატიოლტული კონტრიბუციის ნარჩენები რომ მაინც
დამეტრია როგორმე, ვადრე აქედან გავაღწევდე!

როზე. მაშ! ვერ მოგართვეს!